

Abonnement pour un an

350 piastres

Edition spéciale. 500 ptrs .

Adresse :

"Idjtihad," Constantinople

Téléph . st . 865

XXII ème ANNÉE

1927, 1 Aout No 233

اجتihad

IDJTIHAD

علمی، ادبی، اقتصادی، صحفی مجموعہ

آبونمان : سنه لکی [۲۴ نسخه]

تورکیا ایچون ۲ ، خارج ایچون

۳۹ ، اعلا کاغذلیسی ۵ لیرادر .

اداره خانه سی :

جفال اوغلنده « اجتihad نهوی »

تله فون : استانبول ۸۶۵

یکرمی ایککنجی سنه

نومرو ۲۳۳-۱ آغستوس ۱۹۲۷

۲ زراعتہ الویشلی اولیان طوپراقلرہ، نقصان اولان عناصر علاوہ ایدیلہرک ایبلشدیریلیر .

۳ بتاقلق آراضینک ایچندن آرقلر آجیلیر، و دورغون صولر آقیدیلہرق طوپراغک قوۂ انباتیہ سی اعادہ ایدیلیر . بوکا تفجیر عملیاتی دینیر . تفجیر عملیاتی ایله بر مملکتک ہواسی ایبلشدیکی کچی اہالیسی دہ زنکین اولور .

۴ زراعت ایدیلہرک طوپراغک قوۂ انباتیہ سی قالمادینی زمان بوقوت کوبرہ لر ایله طوپراغہ ویریلیر یعنی زراعتلہ طوپراقدن آلتان عناصر، کوبرہ واسطہ سیلہ، طوپراغہ اعادہ ایدیلیر . بتون کوبرہ لر ایچندہ کچوق قوللانیلان کوبرہ حیوان ترسیدر . کوبرہ بولونمادینی زمان چوق دفعہ (بودرت، غوانو، کوسبہ) یاخود کیموی کوبرہ لر (نیترات) (فوسفات) قوللانیلیر . کوبرہ ییغینلردن سوزولوب آقان فیشقی و کوبرہ صولری اہمال و مساحہ اثری اولہرق ضایع اولمقدہ در . بوفیشقی صولری کوبرہ لرک اعلا سیدر .

۲۲ — طوپراغی ایبلشدیرمہ

خلاصہ — طوپراغک عناصری — طوپراغی ایبلشدیرن شیلردن کیرچ — ۳ خفیف طوپراقلر — ۴ اغیر طوپراقلر . ایضاحات — ۱ ای بر طوپراقده مناسب مقدارہ کیل، قوم، کیرچ و آاز مقدار باشقا مادہ لر بولونمالیدر . کیل، قوم و کیرچدن برینک مقداری آاز اولدینی زمان طوپراغہ بوندن قاتمق اقتضایدیر کہ بوکا طوپراغی ایبلشدیرمہ و طوپراغہ قاتیلان مادہ یہ دہ طوپراغی ایبلشدیرن شی دینیر . ۲ کیرچی آاز اولان طوپراقلرک قوۂ انباتیہ سی آاز اولور . بو طوپراقلر مارن یاخود کیرچ قاتیلہ ایبلشدیریلیر . مارن کیرچ وکیلدن مرکب اولدیغندن طوپراغہ ای کلیر . ۳ کیلی آاز اولان طوپراقلرک چابوق قورور . ای زراعت ایتیمکہ یاراماز . بونلرہ خفیف طوپراق دینیر . بو طوپراقلرہ کیل قاتیلہرق ایبلشدیریلیر .

۴ الحاصل اغیر طوپراقلر چوق کیلی حاوی اولدوقلردن بونلری دها بوموشاق و دها مساماتی بر حالہ کتیرمک ایچون قوم و یا کیرچ کچی طوپراغی ایبلشدیرن شیلر علاوہ ایدمک اقتضا ایدر

ہیاتہ کیمیا

۲۰ — پورسلن

خلاصہ — قاتولن — ۲ بر طباق نصل یاپیلیر — ۳ مینا پورسلن اوزہرینہ رسم یاپیلما سی . ایضاحات — ۱ پورسلن قابلر قاتولن دینیلن غایت صاف و غایت بیاض خصوصی بر کیلدن یاپیلیر . ۲ پورسلن خیری یاچوملکچی طورنہ سندہ یاپیلیر و یالده بر شکل ویریلیر . بر طباق یاقی ایچون خیری ایچہ بر طبقہ حالتدہ یایدقدن صوکر طورنہ دہ بولنان مودہ لک اوزہرینہ یاپیشدیریلیر . طورنہ دوندیک صرہ دہ برالت ایله ایشلہنہرک اکال ایدیلیر .

۳ ایشلرنن اشیا فرونہ قونیلہرق پیشیریلیر . بعدہ قابلرک اوزہرینہ مینادینلن خصوصی برورنیک سوریلیر . ورنیک سورمکدن مقصد قانی صیزماز بر حالہ کتیرمک و مجلا یاقی در . بوندن صوکر تکرار پیشیریلیر ایسہ دہ بودفعہ صیجاغک درجہ سی یوکسک اولمق اقتضا ایدر . بر نوع جام دیمک اولان مینا اری یہرک قابک ہر طرفنہ یاپیلیر .

پورسلن قابلرہ رنگ ویرمک اوزرہ رسملری یاقی ارزو ایدلدیکی زمان ایکسچی دفعہ پیشیرمہ دن اول یاپیلیدر . رنگلر فرونک یوکسک درجہ دہ اولان صیجاقلغنہ طیانہ بیلہرک معدنی محضلر واسطہ سیلہ ویریلیر .

۲۱ — زراعتہ الویشلی طوپراق

خلاصہ — ۱ زراعتہ الویشلی طوپراقک ترکیبی ۲ ایبلشدیریلہ سی — ۳ باتاقلق اراضینک قورودولہ سی — ۴ کوبرہ لر : فیشقی و کوبرہ صولری .

ایضاحات — زراعتہ الویشلی طوپراق حیوان و نبات انقاضندن، کوچوک کیرچ طاشلردن چاقق طاشی دانہ لردن، کیلی توزلردن مرکب برخلیطہ در، بونک ہریدہ ترکیبی بر دکلدیر . بر مملکتک قوۂ انباتیہ سی تراب نباتینک ترکیبنہ تابعدر .

۲۳ — کوره

خلاصه — ۱ کوره حیوانلرک التلرینه قونیلان صمان یتاقلره یاپیلیر . — کوره نصل اولور ای کوره نصل یاپیلیر . — ۳ ای کوره نك اوصافی ووظیفه سی .

ایضاحات — ۱ کوره ، چیقتلک حیوانلرینک التلرینه سریلان صمان یتاقلرندن حاصل اولور . حیوانک ترسی صمانه قاریشیر ، و بونی تحلیل ایدرهك صمانله برلکده تشکل ایدن مادهیه کوره دینور .

۲ کوره یامق ایچون صمان یتاقلر آغیل ویا آخوردن طیشاری چیقاریله رق بر طرفه کومه ایدیلیر . اوزه ری صولانیر . اوزمان یتاقلرده مختلف تخمرلر (فیشقیرمه) حصوله کلیر . بونک ایچنده صیجاقلق زیاده لیشیر . عناصر مرکبه سی بری زندن آیریلیر . و آز زمان ایچنده بتون بویغین کوره اولور .

۳ ای کوره آله ایتک ایچون کوره نی فیشقی صولری ضایع اولیه جق صورتده چنطو ایله صیوامش بر جوقوره قویمالی . فیشقی صولری چوقورک دینه طوبلان دینندن اره صیره بوصولره کوره نی صولامق اقتضایدیر . کوره نك ایی تخمرا تمسی ایچون فیشقی صولریله اصولامسی الزمدر . ۴ کوره قوللانمقدن مقصد زراعتله قوه انباتیه سی غائب اولان طوبراقلره اوتلرک بیومسنه الزم اولان ماده لر ی ورمکدر . ایی یاپیلیمش بر کوره یاغلی ، غلی ، رنکی سیاهمسی ، ترکیبی منتجانسدر . طوبراغک قوه انباتیه سنه الزم اولان ماده لرک چوغنی حاوی اولدیندن ک ایی کوره لر دن بریدر .

۲۴ — کیمیوی کوره لر

خلاصه — ۱ طوبراغی ایلشدرمک ایچون آله ایدیلان کوره نك مقدارینک بر معتاد آزلنی — ۲ کیمیوی کوره لر : فوسفاتلی کوره لر — ۳ آزوتلی کوره لر — ۴ پوتاسلی کوره لر — کیمیوی کوره لرک فائده لر ی .

ایضاحات — ۱ کوره لرک اییسی فیشقی کوره سیدر . بر چیقتلک صاحبنک آله ایتدیکی کوره نك کرک محصولات و کرک یاغمو رلره غائب اولان عناصر انباتیه نی طوبراغه ویره جک قدر مقداری هر زمان کافی دیکلدر . ۲ فیشقینک آزلنی جهته بونقصان کیمیوی کوره لرله تماملانور . کیمیوی کوره لرک بر طاقی طوبراغه لازم

اولان فوسفاتلری ویرمک ایچون قوللانیلیر بولنده طبیعی فوسفاتلر ، سوپر فوسفاتلر ، جروف کی باشلیجه کوره لر در . ۳ آزوتیت سود ، املاح آمونیاقیه کیی آزوتلی کوره لرله ویا خود فصیله بقلیه یه منسوب یونجه ، لوزرن ، اولیاوتی کی نباتادن یاپیلان یشیل کوره لرله طوبراغه لازم آزوت ویریلیر .

۴ الحاصل کبریت پوتاس ، قلور پوتاسیوم ، کی پوتاسلی کوره لرله طوبراغه لازم اولان پوتاس ویریلیر . فی الحقیقه پوتاس نباتانک تغدیسنه الزم بر عنصر در . چیقتلک کرده کوره نك تأثیرنی کیمیوی کوره لرله تماملاغجه چالیشمایدیر . بو کوره لر دن هر بری طوبراغه مناسب بر صورتده قاریشیدیرلر دینی تقدیرده زراعتده فیض و برکت یوز کوسته ریر یعنی طوبراقدن اعظمی حاصلات آلمغه موفقیت حاصل اولور .

۲۵ — فوسفاتلی کوره لر

خلاصه — ۱ طوبراقدن فوسفاتلرک بولونماسی الزمدر — ۲ غوانو — ۳ طبیعی فوسفاتلر — ۴ صنی فوسفاتلر — ۵ فحم حیوانی .

ایضاحات — ۱ نباتات بویومک ایچون طوبراقدن قابل تمثیل فوسفاتلر بولونمالیدیر . منبت طوبراقلرک هپسنده آزجوق فوسفات بولنور . فوسفاتلری آزا اولان طوبراقلره فوسفاتلی کوره لر قونیلیر .

۲ ایلک قوللانیلان فوسفاتلی کوره لر دن بری (غوانو) در . قوش ترسلرندن حصوله کلن بوغوانو باخا صه پرو و شیلیدن کتیرلکده ایدی . بورالرده غوانو کینیش محللره یاپیلیمش اولدقلرندن خیلی وقت چیقارلمش ایسه ده بو کون بورالرده قالماش کییدر .

۲ بو کون (آباتیت) و تجمدات فوسفانیه کیی فوسفاتلری جوق اولان بعض طاشلر جوق قوللانیلماقده در . بونلری طوبراغه قاتمادن اول دوکوب ایجه توزحانه کتیرملیدر . ۴ طبیعی فوسفاتلی کوره لرک اغیر بر صورتده قابل تمثیل اولمق کیی محذوری واردر . بو کون صنایع واسطه سیله یاپیلان فوسفاتلی کوره لر بالعکس طوبراقدن جابوق اریر و قولایقله تمثیل اولنور . باشلیجه لر ی طبیعی فوسفاتلرک حامض کبریت ایله معامله سنندن حاصل اولان فوق

۲۷ — معدنلرک فائدهسى

خلاصه — ۱ على العاده قوللانيلان معدنلر — ۲ دمبر
۳ — باقىر — ۴ قلاى وقورشون — ۵ باشليجه خليطه لر:
پرئج و طونج — ۶ مسكوكات و مجوهرات .

ايضا حات — ۱ اهميتلى صره سيله بر معتاد قوللانيلان
معدنلر دمبر ؛ باقىر ، قورشون ، قلاى ، چينقو الخ در .
بونلردن دمبر و چينقو بعضاً صاف اوله رق و بعض كرده
خليطه حالنده قوللانيلير .

۲ معدنلرک اهمى دمبردر . عادى دمبر ، دوكمه
دمبر و چليك شكلنده صنايعده پك چوق قوللانيلير .
چليكن الات جارحه ، ياي ، زراعت آلاتلى ، اورسلر ،
ياپيلير . دمبردن كمى و لوقوموتيف ياپيلدينى كى ابنه
انشا آنده قسماً آچاق و طاش يرينه قوللانيلمقدهدر .
۳ باقىردن اميىق ، قازان ، مطبخ طاقى ياپيلير . باقىر
رطوبتلى هواده و سر كه كى اكشى ماده لرک تأثيريله قولاي
بوزولديغندن اوزه رنده (ژنكار) دينيلن غايت زهرلى
بر ماده پيدا اولور . يمكلىر هيج بر زمان قلايسز
باقىر قاب ايچنده صاقلاماليدر .

۴ قلاى ، باقىر و دمبردن ياپيلان مطبخ طاقلىنى قلايلاق
ايچون قوللانيلير . هواك تأثيريله بوزولماز ، قلايك مركباتى ده
ضرر سزدر . قورشون پك زهرلى بر معدن ايسه ده يوشاق
اولديغندن صو و غاز بورولرى ياپيلير . قورشون مطبعه
حرفلرنده بولنور آلات ناريه مرميلرى هپ قورشوندر .
۵ باشليجه خليطه لر طونج و پرئجدر طونج باقىر و قلايدن
مركبدر . طونجدرن طوب هيكل ، چاڭ ، مداليه ، مسكوكات
مغشوشه ياپيلير . پرئج ، باقىر قلاى و توتيان مركب خليطه در .
طوبلى ايگنلر بوندن اعمال ايديلير .

۶ ذى قيمت معدنلر آلتون ، پلاتين و كومنيدر . بونلردن
مجوهرات و مسكوكات ياپيلير . آلتون و كوموش
معدنلرينه ده زياره سرتلك و يرمك ايچون دائما بر از
باقىر علاوه ايديلير .

پلاتين صوك زمانلرده يعنى 1735 ده (قولومبيا) ده
آلتون و الماس عيارلريله قاريشيق اولاراق كشف اولونمشدر .
(قولومبياده) Bornéo ده Siberie ده ده بولونور . آلتون
دها قيمتليدر . بونا يياض آلتون ده ديرلر . براوازشرينغه لر نك
ايگنلر بوندن ياپيلير هم سرتدر هم ده اصلا باصلا نماز .

فوسفوريتلرله فوسفوريتلى فلزات حديديه واسطه سيله
چليك اعمالنده متحصل جروفتدن عبارتدر .

۵ كيمكلر ياقيلماسندن حاصل اولان فحم حيوانى ده
خيلي زمان كوبره مقامنده قوللانلشدر . فى الحقيقه كيمكلر ده
فوسفوريت كلس چوقدر . كيمكلر قانى قىمنى تشكيل
ايدر . بوكون كيمكلر ترجيحاً كبريت ايچون لازم اولان
فوسفورى چيقارمق ايچون قوللانيلير .

۲۸ — آزوتيتلى كوبره لر

خلاصه — ۱ هواك آزوتى بوحالده قابل تمثيل دكلدر .
— ۲ طوبراغه كهرچله علاوه سى — ۳ ناداسى — ۴ صنئى
آزوتلى كوبره لر .

ايضا حات — ۱ آزوت حيات نباتيه نك عناصر
اساسيه سندن بريدر . هواك يشده دردى آزوتدن عبارت
اولديغندن هواده آزوت چوقدر فقط ظن ايدلديكنك عكسسه
اوله رق هواك آزوتى بويله اولدينى كى نباتات طرفندن مص
اولنه من . آزوت يالكى آزوتيت حالنده ايكن نباتات مستفيد اولور

۲ طوبراق على حاله براقيلدقده آزار آزار آزوتيتلرله
زنكيئله شير طوبراغك اوزرنده ، طوبراغك اوزرنده
بولونان و خرده بين ايله كوريله بيلن عضويانك تأثيريله
آزوتيتلر تشكيل ايدر . بو حاله طوبراغك طبيعى اولاراق
آزوتيتلنمه سى دينور انقراض ييغينلرى اوزه رنده كهرچله
عين صورته تشكيل ايدر . بوكون كوبره ياقى اوزره
كتريلن جسيم آزوتيت سود طبقه لرى وقتيله بو صورته
تشكيل ايتشدر .

۳ طوبراغك كندى كنديه آزوتيتلنمه سى ايچون
چوق زمان لازمدر . طوبراق قسماً آزوتيتلنمك ايچون
اكثرياً زراعت ايدلميه رك سسنه لرجه بوش براقيلير بوكا
ناداس اصولى دينير بو اصول بدايت امرده اداره لى كى
كورونور ايسه ده حقيقت حالده چوق بهالى يه او طور و رچونكه
طوبراق بر قاچ سسنه بلا حاصلات براقيلدينى صورتده
بو مدت ظرفنده زراعت ايچون تخصيص ايديلن راس
المالك بر قسمندن استفاده ايديله من .

۴ ناداس اصولى يرينه طوبراغه دوغروندن دوغرويه
يا (شيل) نك طبيعى آزوتيت سودى يا خود صنئى اوله رق
يا بيلن املاح امونياقيه يا خود (بودرت) كى عضوى ماده لر
قائمى ده اولادر .

آینه هجرانی

يكنمه

آداب معاشرت نو طلری :

عائله حیاتی

۴

مربی لر و معلملر

عائله افرادینک بری برینه قارشى و دیگر ذوات
حقنده ایفاسی مقتضى وظیفه لر دن بحث ایتدک . مسکوت
کچیریله سی جائز اولمایان دیگر بر صنف و وظائف واردر .
عائله مز ایچنده یاشایان و هر کونکی حیاتمه قاریشان
کیمسه لر حقنده کی وظائفمزدن بحث ایتک ایسته یورز :
بو کیمسه لر معلملر و خدمتچیلر در . برنجیلر یعنی معلملر ،
بر جوق شیرلی اکثر یا صباحلری ویریلن درس لر دن
صوکر مه بر اقایه مجبور اولان عائله رئیسه سنک دوشونجه
لرنده مهم بر موقع اشغال ایدرنر . ایکسجیلره یعنی
خدمتچیلره کلنجه ، بونلرک مادونلقاری ، حقنلرنده
رعایتکار اولماق دن و بعضی حقوقلری حساب داخل
ایتمک دن اوندیلری مستغنی قیلماز .

معلملرینه قارشى چو جوقلرک وظیفه لری

چو جوقلری معلملره تودیع ایتک کیفیتی ، شا کردلری
اوزه رینه معلملره بعضی مرتبه ولایت و Autorité توجیه
ایدر . یعنی تعلیمی کندیسنه حواله اولونان چو جوق
اوزه رنده معلمک بر حکم و نفوذی جاری اولور .
شا کردلر ، علملری یا خود هنرلری ، خدمتلرینه
تخصیص ایدن کیمسه لر یعنی معلملری حقنده اک بیوک
نزاکت ، اک درین حرمت کوسه تر مکله موظفدرلر .
شا کردلرک معلملرینه قارشى وضعیتلری ، بر مادونک
ماقوقه قارشى وضعیتی کیی اولمالیدر . معلملر حسب
و نسب اعتباریه شا کردلرک دوننده بولونسه لرده ،
معلملرک ، بتون رعایتلره ، اعتناله حتی اولان یاشلری
و قیمت شخصیه لری بر طرف ، شا کردلر ، علم نقطه
نظرندن ، معلمک دوننده بولونور . معلملک اک شرفلی و اک
مزیتلی مسلک لر دن در . بدایتلرنده معلملک کوچدرو آنجا
اوزون جهدلر دن و معتد برسعیدن صوکرده در ، که تدریسه
مقتضى بیلکیلر و ممارسه لر قازانیلیر . بناء علیه چو جوقلرک

بوکون یصصز اودامده آللر یاتدی یته ،
آرادم یانه یانه آتته مک خیالی ..
برآن آلتی قویق ایسته دم دیزلرینه ؛
کورمک ایسته دی کوکلم اونک یاسلی حالی ...

افقده دامله ، دامله اریهن برآی کی ،
هرکون براز قاناور تا ایچیمده بریرم ..
اسکی عزیز بر معبد ، بر قدیم سرای کی ؛
هپ بوبله چو کوکب کیتمش اسکی عزیز جدلرم ...

هجرانلر توکندیکی ، اولوم کلدیکی زمان ؛
بنی دفن ایته سینلر بویانچی برلره ..
کوتورسونلر .. اوراده ، هرکیجه نورلر یانان ؛
اواکی عزیز قبرک یانلرنده بریره ...

بوکون ینه ایچیمده آلولندی غلرم ؛
آرادم یاد ایللرده آشنا چهره لری ..
بوشاندی یورکده کیزی قانایان یرم
آرتق هیچ برتسلی قایتمادی اویری ...

صالح نکی

۲۸ — قال اوجاقلری

خلاصه — ۱ فلزات حدیدییه — ۲ قال اوجاغی — ۳
بر قال اوجاغنده نلر اولیو — دوکمه دمیر .
ایضاحات — ۱ دمیر طبعیتده یعنی طور اعلک ایچنده
فلزات حدیدییه بی تشکیل ایدن حصص حدید و یا فحیمت
حدید حائنده بولنور . تور کیده فلزات حدیدییه چوقدر .
۲ قال اوجاقلرنده دمیر جوهر معدنی دن چیقاریلیر .
قال اوجاغی بک کنیش برا و احاق اولوب طبقه طبقه کومور
و دمیر جوهر معدنیسی استیف ایدیلرک آلتندن طوتوشدیریلیر
آشاغینن یوقارییه دوشور و یاغمه باشلار .
۳ قال اوجاغنک اشاغی قسمنده دمیر جوهر معدنیسی
یو کسک درجه ده قیزدیرلدیغندن کومور واسطه سیله تحال
ایدر . کومور ، دمیر جوهر معدنیسنک مولداتخوضه سی
آله رق حاصل اولان غاز فحیمی باجه نک یوقاریسندن اوجار .
۴ سربست قالان معدن صیجاغک تأثیریه ارییه رک
اوجاغک اشاغی قسمنه طوبلاندیغندن ایسته ندیکی زمان
طیشارییه آقیتدیریلیر . اشته بو دوکمه دمیردر .